

Ἡ ἀμβλωση δὲν εἶναι πιά ἐγκλημα κατὰ τὴν κοινὴ συνείδηση . . .

τῆς κ. Ἀλίκης Γιωτοπούλου-Μαραγκοπούλου
Καθηγήτριας Ἐγκληματολογίας ΠΑΣΠΑ

Κατὰ τὴ γνώμη μου ἡ ἀμβλωση ἔπαψε πρὸ πολλοῦ νὰ εἶναι ἀπὸ ἐγκληματολογικὴ ἀποψη ἐγκλημα. Γιατὶ τὸ ἐγκλημα στὴν οὐσία του εἶναι μιὰ πράξη πού προσβάλλει τὰ στοιχειώδη ἠθικὰ συναισθήματα μιᾶς κοινωνίας μιὰ ὀρισμένη ἐποχὴ. Γι' αὐτὸ προκαλεῖ τὴν κοινωνικὴ ἀποδοκιμασία, μερικὲς φορὲς καὶ τὸν ἀποτροπιασμό καὶ ἔχει ὡς συνέπεια κυρώσεις σοβαρὲς (στέρηση ἐλευθερίας ἀκόμη καὶ ζωῆς μερικὲς φορὲς). Ὅταν ὅμως μιὰ πράξη τελεῖται σὲ εὐρύτατη κλίμακα καὶ ἀπὸ πρόσωπα πού ἀνήκουν σὲ ὅλα τὰ στρώματα τῆς κοινωνίας, σημαίνει ὅτι ἡ πράξη ἔπαψε νὰ προσκρούει στὴ στοιχειώδη ἠθικὴ αὐτῆς τῆς κοινωνίας. Μὲ ἄλλα λόγια ἔπαψε νὰ θεωρεῖται ἀπὸ τὴν κοινωνία ὡς πραγματικὰ ἐγκληματικὴ πράξη. Καὶ ὁ ποινικὸς νομοθέτης ὀφείλει νὰ εὐθυγραμμισθεῖ μὲ τὶς κοινωνικὲς ἀντιλήψεις.

Ἄλλωστε τὸ γόητρο τῆς ἴδιας τῆς ἐξουσίας καταρρακώνεται ὅταν διατηρεῖ νομικοὺς κανόνες πού ἔπαψαν νὰ εἶναι σεβαστοὶ ἀπὸ τὴ μεγάλη πλειοψηφία τοῦ λαοῦ, ἰδίως σὲ τομέα τόσο σοβαρὸ ὅσο τὰ ποινικὰ ἀδικήματα πού τόσο πολὺ συγκινοῦν τὰ μέλη μιᾶς κοινωνίας ἔχουν τόσο σοβαρὲς συνέπειες.

Ἄς μὴ ξεχνοῦμε ὅτι μερικὲς πράξεις πού δὲν θεωροῦνταν ἄλλοτε ἐγκλήματα σήμερα θεωροῦνται τέτοια καὶ μάλιστα σοβαρὰ (π.χ. ἡ «κρυπτεία», δηλαδὴ ὁ ἐλεύθερος φόνος, χωρὶς καμμιά αἰτία, τῶν δούλων τῆς Σπάρτης σύμφωνα μὲ νόμο τοῦ Λυκούργου, ἀπὸ τοὺς ἐλεύθερους νέους Σπαρτιάτες γιὰ νὰ ἀσκοῦνται στὸν πόλεμο ἀλλὰ καὶ γιὰ νὰ μὴ πολυπληθαίνουν οἱ δούλοι, δικαίωμα ἀσκήσεως πειρατείας ἐναντίον ξένων καραβιῶν ἀπὸ πρόσωπα πού εἶχαν πληρώσει μιὰ εἰσφορά στὸν βασιλέα τῆς Ἀγγλίας, κλπ.). Ἄλλὰ καί, ἀντίστροφα, πράξεις πού τὶς θεωροῦσαν κάποτε ἐγκληματικὲς καὶ μάλιστα τὶς τιμωροῦσαν μὲ βαρύτερες ποινές, ἔπαψαν νὰ τιμωροῦνται ἀργότερα. Τέτοια πράξη ἦταν π.χ. τὸ κάπνισμα ἀπλῶν σιγαρέττων καπνοῦ (ὅταν πρωτοεἰσῆχθη ὁ καπνὸς στὴν Εὐρώπη) πού σὲ μερικὲς χῶρες τιμωροῦνταν μὲ ποινὴ θανάτου. Μὲ ποινὴ θανάτου τιμωροῦνταν στὴν Ἀγγλία, μεταξὺ πάρα πολλῶν πράξεων, καὶ ἡ ἐμφάνιση προσωπιδοφόρων σὲ κεντρικὴ πλατεῖα μιᾶς πόλης. Αὐτὸ σημαίνει ὅτι καὶ ἕνας νόμος πού καθιέρωσε κάποτε ἕνα ἐγκλημα μπορεῖ νὰ παῦσει κάποια στιγμή νὰ θεωρεῖται σωστός, γιατί ἡ κοινωνικὴ ἠθικὴ τῆς συγκεκριμένης αὐτῆς κοινωνίας ἔπαψε νὰ τὸν θεωρεῖ τέτοιον. Κατὸ τότε ὁ ποινικὸς νομοθέτης ὀφείλει νὰ εὐθυγραμμισθεῖ μὲ τὸ κοινωνικὸ ἠθικὸ αἰσθητήριο.

Τέτοια εἶναι, σήμερα, κατὰ τὴ γνώμη μου, ἡ ἀμβλωση. Γι' αὐτὸ σ' ὅλες τὶς πολιτισμένους χῶρες τοῦ κόσμου ὑπάρχει ζωηρὴ κίνηση κατάργησής της, ἀφοῦ εἶναι γενικὴ ἡ

διαπίστωση τῆς συστηματικῆς καὶ ἀθρόας παράβασης τῆς σχετικῆς ποινικῆς διάταξης ἀπὸ τὶς γυναῖκες.

Οὔτε εἶναι ἠθικὰ ἀνεκτὸ ἀπὸ περίπου 200.000 γυναῖκες, πού κάθε χρόνο ὑπολογίζεται ὅτι κάνουν ἀμβλωση στὸν τόπο μας, οἱ 199.995 νὰ κυκλοφοροῦν σὰν «ἀξιοπρεπεῖς κυρίες» στὴν κοινωνία μας καὶ πέντε νὰ πηγαίνουν φυλακὴ.

Ὅσο γιὰ τὴ νέα ρύθμιση βρίσκω ὅτι εἶναι θετικὴ μόνο σὲ ὅ,τι ἀφορᾷ τὴ διακοπὴ τῆς κύησης τῶν παιδιῶν πού θὰ γεννιόνταν ἀνάπηρα ἢ παραμορφωμένα. Τὸ ἄλλο σκέλος τῆς ὅμως τὸ βρίσκω καθαρὰ ἀρνητικὸ. Γιατὶ τὸ νὰ ἐπιτρέψει τὴν ἀμβλωση ὅταν κινδυνεύει ἡ ψυχικὴ ὑγεία τῆς γυναίκας οὐσιαστικὰ δὲν προσθέτει τίποτα, ἀφοῦ τὸ ἐπέτρεπε καὶ ἡ προηγούμενη ρύθμιση τοῦ Ποινικοῦ Κώδικα. Θέμα ἐρμηνείας ἦταν νὰ περιληφθεῖ καὶ ἡ ψυχικὴ ὑγεία στοὺς σοβαροὺς λόγους ὑγείας πού πρόβλεπε ὁ νόμος ὅτι ἐπιτρέπουν τὴν ἀμβλωση (ἄρθρο Π.Κ. 304, παρ. 4). Νομίζω, μάλιστα, ὅτι ἡ διατυμπάνιση νέας ρύθμισης ἔκανε μᾶλλον ζημιὰ. Γιατὶ ἐνῶ ἡ ἐπιβαλλόμενη λύση εἶναι ἡ ἀποποινικοποίηση τῆς ἀμβλώσεως γενικὰ, αὐτὴ ἡ δῆθεν λύση δημιουργεῖ ἀπλῶς τὴν πλάνη ὅτι ἱκανοποιήθηκε τὸ κοινὸ αἰσθημα ὡς πρὸς αὐτὸ τὸ θέμα.

Καὶ ἡ πλάνη εἶναι μεγάλη, ὅπως πιστεύω. Καὶ τὸ ἐξηγῶ : Πραγματικὲς περιπτώσεις σοβαροῦ κινδύνου τῆς ψυχικῆς ὑγείας τῆς γυναίκας θὰ εἶναι ἀληθινὰ ἐλάχιστα. Σ' ὅλες τὶς λοιπὲς περιπτώσεις ἐκτρώσεων θὰ ἐξακολουθήσει ἡ κατάσταση τῆς παρανομίας μὲ ὅλες τὶς καταστρεπτικὲς τῆς συνέπειες. Ἐκτὸς ἀν δημιουργηθεῖ νέα φάμπρικα ψυχιατρικῶν ψευτοπιστοποιητικῶν. Σὲ τέτοια ὅμως πρακτικὴ εἶμαι ριζικὰ ἀντίθετη. Πρῶτα, γιατί θὰ ἐξακολουθήσει οὐσιαστικὰ ἡ περιφρόνηση τοῦ Νόμου ἀπὸ τὸν πολίτη καὶ ὁ ἐθισμὸς του στὸ ψέμα καὶ στὴν ἀπάτη. Δεύτερο, γιατί θὰ εὐνοήσει τὶς οικονομικὰ ἰσχυρότερες τάξεις πού θὰ μποροῦν νὰ προμηθεύονται εὐκολὰ τέτοια πιστοποιητικά. Οἱ ὑπόλοιπες, δηλαδὴ οἱ οικονομικὰ ἀδύνατες γυναῖκες, καὶ γενικὰ ὅσες δὲν καταφέρουν νὰ προμηθευθοῦν τέτοια πιστοποιητικά, θὰ ἐξακολουθήσουν νὰ κάνουν τὶς παράνομες ἐκτρώσεις τους στὰ χέρια κομπογιαννιτῶν μὲ ἀληθινὸ κίνδυνο ζωῆς ἢ τουλάχιστο στειρότητας. Ἄς μὴ γελιόμαστε λοιπόν. Ἀύση δὲν δόθηκε μὲ τὸν τελευταῖο νόμο. Τὰ γεγονότα παραμένουν καὶ ζητοῦν τὴ θαρραλέα λύση τους.

Μὴ νομίζετε ὅτι εἶμαι ὑπὲρ τῆς σεξουαλικῆς ἀσυδοσίας. Κάθε ἄλλο. Πιστεύω ὅτι κάθε ἐρωτικὸς δεσμὸς πού δὲν ἔχει καὶ σοβαρὴ ψυχικὴ-συναισθηματικὴ πλευρὰ δὲν μπορεῖ νὰ ἱκανοποιήσει τὸν ἄνθρωπο. Οὔτε πιστεύω ὅτι οἱ ἄνθρωποι πρέπει ν' ἀποφεύγουν τὴν εὐθύνη τοῦ γονέα. Ἄλλ' ἀκριβῶς ἡ συναίσθηση αὐτῆς τῆς εὐθύνης ἐπιβάλλει νὰ γεν-

νοῦν οἱ ἄνθρωποι παιδιὰ ὅταν αἰσθάνονται ὅτι εἶναι ψυχικὰ καὶ ὄλκικα ἔτοιμοι νὰ τὰ ἀναθρέψουν ὅπως πρέπει. Καὶ τὸν κύριον λόγον πρέπει νὰ ἔχει ἡ γυναῖκα σ' αὐτὸ τὸ θέμα, ἀφοῦ αὐτὴ θὰ ὑποστεῖ τὸ βᾶρος τῆς ἐγκυμοσύνης, τοῦ τοκετοῦ, τῆς γαλούχησης καὶ τὸ μεγαλύτερον βᾶρος τῆς ἀνατροφῆς (ἀκόμη σήμερον). Εἶναι θέμα βασικὸ τῆς ἐλευθερίας τῆς γυναίκας νὰ εἶναι κυρία τοῦ σώματός της καὶ νὰ ἀποκτᾷ παιδί ὅταν αὐτὴ θέλει.

* Ἄν οἱ νομοθέτες ἔμεναν ἐγκυοὶ καὶ ἀποκτοῦσαν παιδιὰ, τέτοιο ἐγκλημα δὲν θὰ ὑπῆρχε στὸν ποινικὸ κώδικα. Ἄλλὰ οἱ νομοθέτες ἦταν ἄντρες.

Ἄν ὁ οἰκογενειακὸς προγραμματισμὸς εἶναι ἀπαραίτητος

κι' ἓνα ἀπὸ τὰ μέσα του, ἴσως τὸ τελευταῖον, πρέπει νὰ εἶναι καὶ οἱ ἀμβλώσεις. Λέω «ἴσως», γιατί δὲν μπορῶ παρὰ νὰ ἐκφράσω τοὺς πολλοὺς δισταγμοὺς μου γιὰ τὸ ὅτι «τὸ χάπι» π.χ. εἶναι περισσότερο ἀκίνδυνον ἀπὸ τὴν ἀμβλωση. Ἐγὼ ἔχω τὴ γνώμη ὅτι μιὰ μέρα θ' ἀποδειχθεῖ τὸ ἀντίθερον. Γιατί δὲν μπορεῖ τὸ μακροχρόνιον σταμάτημα τόσο βασικῆς λειτουργίας μὲ τὸ χάπι νὰ μὴν ἔχει σοβαροὺς ἀντίχτυπους στὴν ὑγείαν τῆς γυναίκας. Ἐνῶ ἀμβλώσεις ἔχουν κάνει οἱ περισσότερες ἑ γ γ α μ ε ς γυναῖκες καὶ πολὺ λίγες εἶχαν κακὰς συνέπειες, στείρωση καὶ λοιπὰ (κι' αὐτὸ ἰδίως ἐξ αἰτίας κακῆς ἐκτέλεσης τῆς ἀμβλώσεως ἀπὸ κομπογιαννίτες στὰ κρυφά).